

Kuris variantas taisyklingesnis: naršyti internetą, internete, po internetą?

Visi trys variantai taisyklingi. „Bendrinės lietuvių kalbos žodyne“ teikiama trečia veiksmažodžio **naršyti** reikšmė – „ieškant informacijos lankyti (internetu svetaines)“.

Taigi taisyklinga sakyti visaip:

1. *Trečdalis interneto vartotojų naršo internetą beveik kasdien; Dabar Lietuvos interneto vartotojai naršo internetu svetaines daug dažniau;*

2. *Daugiau nei pusė paauglių internete naršo be suaugusiųjų priežiūros; Viską galima rasti, šiek tiek panaršius internete; Naršant internete laikas bėga greitai;*

3. *Vis mažesni vaikai naršo po internetą; Tėvai gali naršyti po internetą kartu su vaikais; Idėja parašyti šitą straipsnį kilo nuodugniau panaršius po svetainę.*

Šie junginiai turi tam tikrą reikšmės skirtumą. Labiausiai skiriasi junginiai su galininku ir junginiai su vietininku bei prielinksnio konstrukcija.

Veiksmažodis **naršyti su galininku** daugiau pabrėžia veiksmo poveikį naršomam daiktui. Tai rodo ir vartojamas priešdėlinis veiksmažodis *išnaršyti*, kuris reiškia užbaigtą ar rezultatinį veiksmą (*išnaršė drabužius, visas pakampes, internetą*) ir kuris nevartojamas nei su vietininku, nei su prielinksnio konstrukcija.

Veiksmažodžio **naršyti** junginiai su **vietininku** ar **prielinksnio konstrukcija** daugiau išryškina veiksmo vietą. Jie laikomi sinonimais, tačiau vienas nuo kito skiriasi tam tikrais reikšmės atspalviais. Junginiais su **prielinksnio konstrukcija** labiau pabrėžiamas slinkties išplitimas daiktavardžiu nurodytoje vietoje, veiksmo pasiskirstymas atskiruose tos vietos taškuose, o junginiais su **vietininku** pirmiausia nurodomos veiksmo ribos, nepabrėžiant jo išplitimo.

Priešdėlinis veiksmažodis **panaršyti**, reiškiantis *kiek naršyti*, vartojamas ir su galininku, ir su vietininku, ir su prielinksnio konstrukcija: *panaršė internetą, internete, po internetą*.

Žr. Nijolė Sližienė. Ar visi atvejai taisyklingi: *naršyti internetą, internete, po internetą?* // Gimtoji kalba, 2009, Nr. 9, p. 21–22.

Kartu ar atskirai rašytina: „ne visi“ ar „nevisi“?

Neiginys *ne* su įvardžiais paprastai rašomas skyrium: *Ne visi moka naudotis kompiuteriu. Ne aš ten buvau. Ne kiekvienas yra toks stiprus* ir pan.

Neiginys *ne* rašomas kartu su įvardžiais **kas, koks, savas, visas**, kai sudaro kitos reikšmės žodžius: **nekas** „prastas, menkas, menkai“, **nekoks** „prastas, menkas“, **nesavas** „keistas, neįprastas“, **nevisas** „kvailas“: *Nekas ten žemė. Bet ir tų nekoks buvo gyvenimas. Suriko nesavu balsu.*

Su samplaikiniais ir sudurtiniais įvardžiais neiginys *ne*, kad ir suteikia kitą reikšmę, rašomas skyrium: **ne kažin kas** „prastas, menkas, menkai“, **ne kažkas** „prastas, menkas, menkai“, **ne kažin koks, ne kažkoks** „prastas, menkas“: *Obuolių šiemet buvo ne kažin kas. Ir jos ne kažin koks dainavimas.* Žr. Lietuvių kalbos rašybos taisyklių (patvirtinta 2022 m. sausio 6 d. VLKK nutarimu Nr. N-1(190)) 5.1.3 p., 5.2.1 p. (e).

Kada vartoti neiginio dalelytę „nė“, kada „nei“?

Dalelytė „nė“ pabrėžtinai neigia bet kokio savarankiško žodžio ar žodžių junginio reikšmę, pvz.: Negauta **nė** vieno skundo. Vadovėlis „*Nė dienos* be lietuvių kalbos“ skiriamas žmonėms, pradedantiems mokytis lietuvių kalbos. Šie gandai **nė** karto nepasitvirtino. Knyga „*Nė vienas žmogus nėra sala*“ – tai šešiolikos esė rinkinys.

Kai neigiami keli dalykai, dažniausiai vartojamas neigiamosioms dalelytėms artimas porinis jungtukas **nei... nei**, pvz.: streiko nesustabdė **nei** grasinimai baudomis, **nei** teismo sprendimas; tuo metu **nei** poeto, **nei** dramaturgo talentu Šekspyriui niekas neprilygo.

Kaip taisyklinga: „abiem atvejais“ ar „abejais atvejais“?

Skaitvardžio *abu* įnagininkas – **abiem**, taigi vartojamas junginys **abiem atvejais; abiem klausimais**, pvz.: **abiem atvejais** turėtų būti leidžiama susitarti dėl netesybų.

Abeji, ābejos vartojama su daugiskaitiniais daiktavardžiais: *Pakeitėme abeju durų spynas. Sudaužiau ābejus ākinius. Išsiskalbiau ābejus marškinius. Jie laimėjo ābejas rungtynes. Grėsmingų situacijų prie abejų aikštės vartų netrūko.*

Ar vartotini pasakymai „kažkas tai“, „kažko tai“, „kažkam tai“ ir t. t.?

Ne, tai nevartotini verstiniai žodžių junginiai. Jų yra ir daugiau: *(kaž)kur tai, (kaž)ką tai, (kaž)kada tai, kiek tai, koks tai* ir panašūs. Juos būtina taisyti, nes žodelis **tai** netaisyklingai prišlietas prie nežymimųjų įvardžių ir iš jų padarytųrieveiksmių. Taigi sakyti reikėtų ne *už durų (kaž)kas tai šlama* bet *už durų kažkas, kažin kas* šlama; ne *(kaž)ko tai nauja nesugalvosi*, bet **kažko, kažin ko, ko nors nauja nesugalvosi**; ne *kažkam tai reikės likti*, bet **kažkam reikės likti**; ne *(kaž)kur tai palikau knygą*, bet **kažkur palikau knygą**; ne *(kaž)ką tai gera nuveiksiu*, bet **ką nors gera nuveiksiu**; ne *(kaž)kada tai* ir aš buvau studentė, bet **kažkada, kadaise** ir aš buvau studentė ir panašiai.

Sakinys *(Kaž)kodėl tai man labai nepatiko* gali būti taisyklingas, jeigu parodomasis įvardis pavartotas bevardės giminės reikšme.

Parengė Departamento Dokumentų valdymo skyriaus kalbos tvarkytoja Aldona Bareikienė.

Informacija parengta remiantis Valstybinės lietuvių kalbos komisijos nutarimais, *Konsultacijų banko* įrašais (www.vlkk.lt), Kanceliarinės kalbos patarimais <http://kanceliariniaipatarimai.lki.lt/>, Terminų banku, „Dabartinės lietuvių kalbos žodynu“, Lietuvių kalbos rašybos taisyklėmis (patvirtinta 2022 m. sausio 6 d. VLKK nutarimu Nr. N-1(190) https://vlkk.lt/media/public/file/Nutarimai/Ra%C5%A1yba_2022.pdf), interneto publikacijomis.

Daugiau patarimų žr. <https://pagd.lrv.lt/>. >Administracinė informacija >Kalbos patarimai.